

Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU): - vybrané příklady právní asistence

Hana Franková

5/11/ 2014

Hana.frankova@opu.cz

Důvody zkontaktování OPU?

activity we x Organizac x V Praze pr x Bílé deštní x www.glob x The Talen x toolkit.ine x opu.cz | H x Links x Konsorciu x

www.opu.cz

OPU, o.s. | Organizace pro pomoc uprchlíkům language: český | english

**ORGANIZACE
PRO POMOC
UPRCHLÍKŮM**

O NÁS | CO NABÍZÍME | ZAPOJTE SE | KONTAKT

Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) již 20 let pomáhá uprchlíkům a cizincům v České republice. OPU je nevládní a nezisková organizace, která bezplatně poskytuje právní a sociální poradenství svým klientům, pořádá vzdělávací aktivity pro laickou i odbornou veřejnost. OPU podporuje lidská práva, staví se proti extremismu a je zapojena do projektů zahraniční rozvojové spolupráce.

Aktuality z Gruzie

Úspěch chlapce ze Somálska

Podpořte paní Anastazii Hagen a její děti

Kampaň za zdravotnímu pojištění migrantů

Ahmad pochází ze Somálska. V roce 2010 zemi opustil kvůli dlouhotrvající občanské válce a jako šestnáctiletý uprchlík přicestoval do ČR.
[>> čtěte více](#)

Nadace O₂

Zdravotní KAMPAŇ
za zdravotní pojištění migrantů a migrantek
Deti cizinců ti nás leží!

LEVNÁ LÉKÁRNA
LÉKÁRNA PRO VAŠE ZDRAVÍ

OPU

CS 0:17 27.2.2013

Příklady právní asistence:

- Sloučení rodiny
- Omezení osobní svobody
- Podání žádosti o azyl
- Asistence dětem migrantům
- Další – pracovní, pojištění...

Privilegium

Je možné, aby člověk nespáchal
žádný zločin (trestný čin),
a přesto byl u nás v ČR ve vězení?

I. CIZINCI OMEZENÍ NA SVOBODĚ

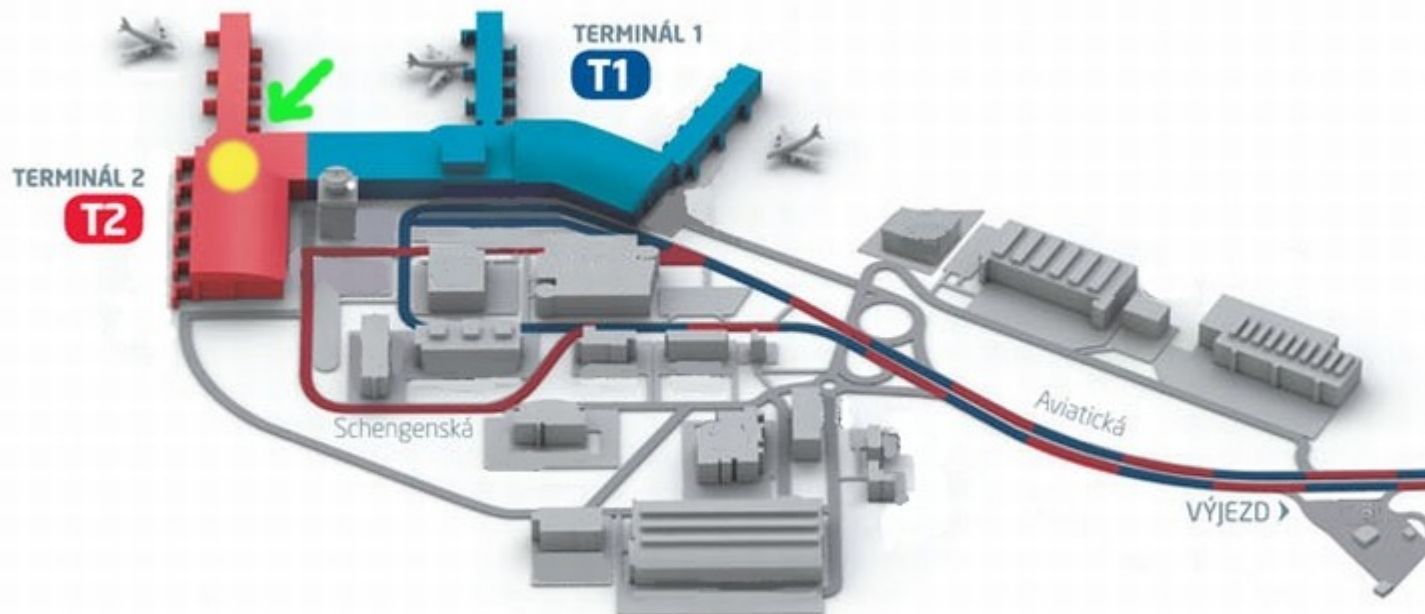
Kde se nachází?

- Přijímací střediska
- Detenční zařízení

Zdroj: Správa letiště Praha

Detence na letišti Praha

Proč jsou žadatelé o azyl zadrženi v „přijímacím středisku“?

- a. Neprokázaná totožnost
- b. Falešné doklady
- c. Hrozba pro veřejný pořádek, bezpečnost, zdraví

Fikce tranzitní zóny – teprve musí být povolen vstup na území

„Zranitelní“ žadatelé – nesmí být zadrženi

Podmínky v přijímacím středisku letiště Praha

Přízemí budovy, bez oken

Nemožnost vyjít nikam ven na vzduch

Omezené možnosti stravování

Omezená možnost koupit si něco jiného k jídlu

Omezené hygienické podmínky

Sdílené místnosti

Omezené možnosti tlumočení – pouze při
pohovoru

Omezené možnosti lékařské péče

- 4 týdny či 120 dní

Příklad 1

X, přibližně 30 let, muž, (bez občanství), - bez dokladů, 6. měsíc zadržení, přibližně 2007.

„Vím, že mi říkáte, že mám naději získat azyl. Ale já už nechci azyl. Chci vám říct, že už několik dní cítím bolest v rukou a nohou, pálení a mravenčení, a myslím si, že mám rakovinu. Ale nikdo mi nevěří. Prosím, pomozte mi získat léky na rakovinu v mých rukou.“

Příklad 2

X., přibližně 27 let, žena, Demokratická republika Kongo, oběť sexuálního násilí, „hrozba pro veřejný pořádek“, 1. týden zadržení z celkového stanoveného počtu 120 dní, přibližně 2010 „ *Cítím se velmi zle. V noci nemůžu spát. Pořád vzpomínám na to, co jsem přežila. Chtěla bych mluvit s manželem, ale nemůžu odsud ven. Jsem jen ve své místnosti. Nemám tu žádnou náplň dne, a nikdo tu nemluví Francouzsky. Je mi tu moc zle (pláč)*“.

Příklad 3

X, 38 let, muž, Gruzie, 2010,
„hrozba pro veřejný pořádek“

*z lékařské zprávy: „Pacient trpí
hepatitidou C. Vyžaduje neprodlené
a pravidelné lékařské ošetření, které
nemůže být poskytnuto v přijímacím
středisku letiště. Bez léčení hrozí
nevratné poškození vnitřních
orgánů. Pacient ztratil 6kg od doby
přemístění do přijímacího střediska
letiště“.*

II: CIZINCI OBĚTI TRESTNÉHO ČINU

Obchod s lidmi – co znamená?

II: CIZINCI OBĚTI TRESTNÉHO ČINU

**Platná definice obchodování s lidmi dle nového trestního
zákoníku 40/2009 Sb.**

168 Obchodování s lidmi

- (2) Kdo jinou osobu..... **za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje**, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, **zadržuje** nebo vydá, aby jí bylo jiným užito
- a) k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla,
 - b) k odběru tkáně, buňky nebo orgánu z jejího těla,
 - c) k službě v ozbrojených silách,
 - d) k otroctví nebo nevolnictví, nebo
 - e) **k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování**, anebo kdo kořistí z takového jednání.

II: CIZINCI OBĚTI TRESTNÉHO ČINU

Účel obchodu s lidmi zůstává stejný po staletí. Možná definice:

- Kruté vykořisťování pracovní síly zranitelných lidí, za účelem maximálního možného zisku

(literatura: Siddarth Kara „Bonded Labor“)

Příklad 4

Český obchod s lidmi

■ Obchod s lidmi je dvojího druhu: pracovní a sexuální vykořisťování. Pokud jde o prostituci, je Česko spíše cílovou zemí. Organizované gangy sem vozí dívky z Ruska, Ukrajiny a v poslední době i z Nigérie nebo Hondurasu.

■ Ze zemí bývalého Sovětského svazu a Vietnamu do tuzemska zase jezdí stovky zahraničních dělníků, kteří zde pak často pracují za nelidských podmínek.

■ Podle odhadů organizace La Strada v Česku otrocky pracují až stovky lidí. Jenže pravomocně z jejich vykořisťovatelů nebyl dosud nikdo potrestán, zatím padly pouze dva nepravomocné odsuzující rozsudky.

■ Podle statistik se policii spíše daří postihovat nucenou prostituci než pracovní vykořisťování.

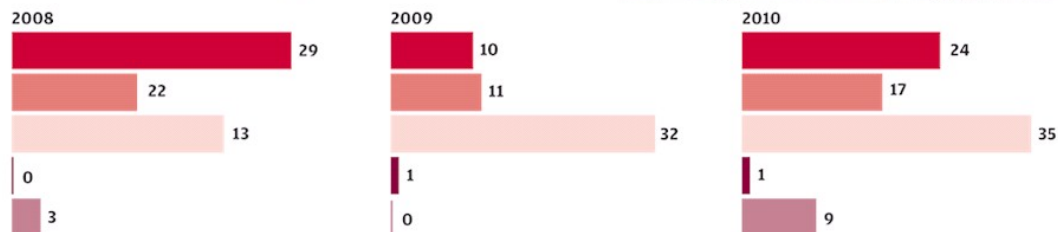

Odsouzené osoby

■ Podmíněně
■ Nepodmíněně

Obchod s lidmi

■ Zjištěno
■ Vyšetřované a stíhané osoby
■ Objasněno

Moderní obchod s lidmi je živěn schopností vytvářet vysoký zisk, s téměř nulovým rizikem dopadení

Příklad 4

Video obchod s lidmi

„Byla jsem zadržena na hraničním přechodu ... úředník se ke mně choval velmi hrubě a pohrdavě. Připadala jsem si jako nějaký trestanec, uprchlík či drogový dealer.“

Kdo je uprchlík?

[http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/zahranici/video-uprchlici-z-afriky-
prekonali-ostnate-draty-a-miri-do-evropy.html](http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/zahranici/video-uprchlici-z-afriky-prekonali-ostnate-draty-a-miri-do-evropy.html)

TV Nova „**Video jak z hollywoodského filmu:
Uprchlíci z Afriky překonali ostnaté dráty
do Evropy!**“

Jaký si učiní běžný divák TV nova obrázek o
cizincích, mířících do EU?

K čemu slouží ochrana hranic EU?

Psychologické otázky střežení hranic,
doporučená literatura Peter Andreas:
Border Games

<http://www.impuls.cz/clanky/2014/09/marek-stys-ukrajinsti-uprchlici-prezivaji-v-drastickych-podminkach/>

Rozhovor pro Rádio Impuls

III. PODÁNÍ ŽÁDOSTI O AZYL

Azyl se cizinci udělí, bude-li (...) zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu

1. rasy
2. pohlaví
3. náboženství
4. národnosti
5. příslušnosti k určité sociální skupině nebo
6. pro zastávání určitých politických názorů

Další formy ochrany: doplňková, humanitární

Příklad 5

Paní Y., 25 let, kontaktovala OPU s tím, že je z Ukrajiny, a bojí se dále tam setrvávat, protože je tam válka, chtěla by žít v ČR.

Postup?

Problémy s poskytnutím asistence?

Příklad 5 : Náš postup

- Interview – příklady otázek
- Odkud přesně na Ukrajině jste?
- Jak přesně vás konflikt postihl?
- Byla jste někdy politicky aktivní, účastnila jste se nějakých protivládních demonstrací?
- Jaké další?

Příklad 5 : Náš postup

Problémy? Příklady:

- Jazykové – tlumočení
- Časový stres
- Paměť, vybavení detailů, přesnost popisu detailů
- Popis traumatu – úsečný popis, či úmyslné vynechání popisu
- Kulturně neakceptovatelné o některých věcech mluvit
- Nepovažuje určité skutečnosti za důležité, nesdělí je
- Důvěra

Příklad 5 : Náš postup

Výsledný postup?

První pohovor s právníčkou

Následně pohovor se sociální pracovnící,
během něhož vyplynulo, že klientka byla
obětí domácího násilí

Nevěděla, že tato skutečnost je velmi
podstatná v žádosti o azyl, navíc bylo pro ni
obtížné tyto skutečnosti popisovat a
vzpomínat na ně

Příklad 5:

Otázky?

- propojení prvků právní a sociální asistence
- důležité získat důvěru klienta
- klient může určité traumatické skutečnosti popsat až na druhé či další schůzce, či se záměrně popisu vyhýbat

IV. SLOUČENÍ RODINY

Příklad 6

Petra (ČR) se na výměnném programu Erasmus seznámila s přítelem Nielsem (DE). Chtějí se spolu přestěhovat do ČR. Co Niels potřebuje?

Příklad 7

Marie (ČR) se na výměnném programu Fulbright seznámila s přítelem Noahem (Eritrea). Chtějí se spolu přestěhovat do ČR. Co Noah potřebuje?

NEROVNOST?

V. ASISTENCE PRO DĚTI MIGRANTY

Příklady:

- Tranzitující přes ČR, sloučení rodiny v zahraničí
- Sloučení s někým v ČR
- V ČR zcela bez rodiny

- Problém: když je sporné určení věku!

Příklad 8: Problém s určením věku

Příklad – Dvě nezletilé dívky 16 let, ze Somálska, přicestovaly s doklady z Keni na falešnou identitu uvádějící 23 let.

Příklad – Sestry z Turecka- za rodinou do Švédska...

Děti, které přijely do ČR s rodinou- bez dokumentů, žádné vazby k zemi původu...

- legalizace pobytu, regularizace, „amenstie“?

Příklad regularizace pro mladé migranty: DACA

USA: DACA – Deferred Action for Childhood Arrivals - příklad regularizace pro mladé migranty bez dokumentů

- Před dovršením 31 let, přijeli do USA do max 16 let a před stanoveným datem 2007,
- v USA dosud studují na základní či střední škole či složili ekvivalent maturity

Příklad 9 ze zahraniční právní úpravy

Příklad: Rosalinda, 15 let, přicestovala z El Salvadoru ve věku 5 let s rodiči a dvěma mladšími bratry. Nikdo z rodiny nemá žádné dokumenty. Rosalinda chodí do poslední třídy základní školy.

Příklad 9 ze zahraniční právní úpravy

- Postup: Podání žádosti o DACA na místním ekvivalentu ministerstva vnitra (department of state).
- Zkompletování příloh prokazujících, že od svých 5 let žije v USA – fotografie
- Potvrzení ze školy, že studuje na základní škole, každoroční vysvědčení

Příklad 10 ze zahraniční právní úpravy

Příklad: Jose, 23 let, uprchl z Guatemaly ve věku 14 let, od té doby žije v USA bez dalšího zázemí, bydlí s přáteli. Pracuje načerno a studuje Angličtinu na soukromé škole.

Příklad 10: postup

Jose – postup:

DACA:

- Podání žádosti o DACA na místním ekvivalentu ministerstva vnitra (department of state).
- Zkompletování příloh prokazujících, že od svých 14 let žije v USA – fotografie, dopisy
- Potvrzení ze školy, že studuje a studium hodlá ukončit ekvivalentem maturity.

Je možné, aby s někým zdravotní pojišťovna v ČR odmítla uzavřít zdravotní pojištění?

Příklad 11: Děti, které se narodily v ČR – pojištění!

Děti narozené v ČR – pojištění
Další příklady dluhů v nemocnici

Otázky?

Možnosti zapojení v OPU Brno
-dobrovolnictví, workshopy:

www.opu.cz

facebook.com/organizacepropomocuprchlikum

Děkuji za pozornost!

Hana Franková, Organizace pro pomoc uprchlíkům,

Hana.Frankova@opu.cz